

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Освітня програма	20382 Середня освіта (Історія)
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Хмельницька гуманітарно-педагогічна академія
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	20382
Назва ОП	Середня освіта (Історія)
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.03 Історія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Желіба Олександр Володимирович, Хилевич Марія Анатоліївна, Сердюк Ігор Олександрович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	17.03.2021 р. – 19.03.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <http://kgpa.km.ua/?q=suspilni>

Програма візиту експертної групи <http://kgpa.km.ua/?q=suspilni>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

☐ Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Аналіз документації ЗВО, вивчення додаткових матеріалів та проведення онлайн зустрічей зі стейкхолдерами дають підстави для висновку, що освітня діяльність забезпечує досягнення мети та формування програмних результатів навчання за ОП. Зміст ОП загалом відображає потреби усіх учасників освітнього процесу. Кадровий потенціал НПП цілком достатній і відповідає специфіці та профілю ОП, що разом із хорошим ресурсним забезпеченням уможливорює підготовку кваліфікованих бакалаврів спеціальності 014 “Середня освіта (Історія)”. Завдяки діяльності викладачів випускової кафедри та адміністрації ЗВО сформоване повноцінне студентоорієнтоване освітнє середовище з різними формами консультаційної, психологічної та соціальної підтримки. В Академії діє система внутрішнього забезпечення якості освіти, здійснюється моніторинг якості ОП, проводяться опитування здобувачів вищої освіти та інших стейкхолдерів. Особливістю функціонування ОП є комунальна форма власності ХГПА, котра з одного боку передбачає тісну інтегрованість у місцеву громаду, а із іншого - створює можливості для отримання вищої освіти за кошти обласного бюджету. В такому світлі готовність обласної влади інвестувати в ОП є важливим маркером її запотребованості. На думку експертної групи ОП в цілому відповідає вимогам до акредитації за всіма критеріями.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Сильними сторонами ОП є: 1) ОП добре враховує тенденції розвитку ринку праці та регіональний контекст; 2) досвід функціонування в рамках комунального ЗВО та готовність місцевої громади фінансувати підготовку здобувачів ОП; 3) якісне ресурсне забезпечення ОП та студентоорієнтоване освітнє середовище з різними формами консультаційної, організаційної, інформаційної та соціальної підтримки; 4) тісні та продуктивні зв'язки групи забезпечення ОП з роботодавцями та професіоналами-практиками; 5) проєктна група ОП врахувала частину рекомендацій ГЕР щодо ОП Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

1. Діюча ОП не повною мірою використовує потенціал нормативних актів та рекомендацій, котрі стосуються особливості підготовки вчителя. ЕГ рекомендує при підготовці нової редакції ОП звертати більшу увагу на національну рамку кваліфікацій, методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти, концепцію розвитку педагогічної освіти, професійний стандарт учителя. Це дозволить більше змістити акцент у змісті підготовки фахівця з історика на учителя. 2. ОП не має структурно-логічної схеми підготовки здобувачів. Рекомендуємо створити дану схему та упорядкувати дисципліни ОП за логікою преквізит-дисципліна-посквізид. 3. 6 кредитів ЄКТС, що виділені на підсумкову атестацію та відсутні в матрицях відповідності програмних компетентностей і ПРН компонентам освітньої програми, рекомендуємо об'єднати у науково-дослідницьку практику, результатом якої буде підготовка кваліфікаційної роботи. 4. Блок історичних дисциплін ОП насамперед орієнтується на підготовку фахівця-історика, а не вчителя історії. Рекомендуємо при формуванні блоку історичних дисциплін більше враховувати зміст, структуру та обсяг шкільного курсу історії. 5. Механізми формування індивідуальної освітньої траєкторії, академічної мобільності та зарахування результатів неформальної освіти складні для виконання на практиці. Експертна група рекомендує переглянути відповідні положення Академії у бік спрощення. 6. Наявні анкетування здобувачів вищої освіти оцінюють ОП загалом, але не передбачають моніторинг конкретних освітніх компонентів. Для дієвості анкетування рекомендуємо також проводити аналіз якості окремих освітніх компонентів ОП. 7. Не виявлено реальних практик рейтингування НПП, та впливу рейтингу при заміщенні вакантних посад, розподілі навантаження та стимулювання НПП. ЕГ рекомендує проводити щорічні рейтингування НПП з оприлюдненням результатів на сайті ЗВО та враховувати їх при заміщенні вакантних посад, розподілі навантаження та стимулювання НПП. 8. ЕГ звернула увагу на фактичну відсутність міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти та НПП. Рекомендуємо запровадити механізми підтримки та стимулювання міжнародної академічної мобільності здобувачів вищої освіти та НПП.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Цілі ОП чіткі та стосуються саме цієї ОП та її реалізації, вони корелюються зі спеціальністю. Як особливість (унікальність) подано те, що обов'язкові ОК спрямовані на формування компетентностей вчителя історії Нової української школи, дослідницькі та практичні вміння. Певний акцент теоретичних історичних знань та навичок, посилення на бази практик, які формують компетентності історика-дослідника та вчителя історії, підтверджує ухил у спеціальні історичні дисципліни. Інтеграція інструментарію методики навчання історії у історичні дисципліни дозволяє стверджувати, що ОП має унікальність, спрямовану на розвиток дослідницьких компетентностей для її формування в учнів на уроках історії. Як місія ЗВО згадана концепція (<https://cutt.ly/RxvHoP8>): "Концепція полягає у формуванні всебічно розвиненої особистості, вихованні громадянина України, підготовці конкурентноспроможного фахівця, здатного ефективно працювати і навчатися впродовж усього життя, оберігати й примножувати цінності національної культури та громадянського суспільства в умовах інтеграції України у світове співтовариство." Якщо трактувати концепцію як місію (про це вказано в самоаналізі), то є вона досить широкою, що дозволить вкласти в її рамки підготовку будь-якого фахівця. Тому ОП відповідає місії ЗВО. Варто відмітити, що редакція ОП відповідає концепції ЗВО, що затверджена 2017 р. Стратегія розвитку ЗВО містить мету діяльності ЗВО (<https://cutt.ly/SxvHXx4>): "Основною метою освітньої діяльності Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії є конкурентоспроможність на регіональному, вітчизняному та міжнародному ринках праці фахівців для культурно-освітніх та наукових установ, інституцій державної влади й управління, підприємств усіх форм власності за усіма ступенями вищої освіти доктор наук, доктор філософії, магістр, бакалавр, молодший бакалавр, молодший фаховий бакалавр в усіх галузях освіти (відповідно до міжнародних і вітчизняних класифікацій освіти), за якими ведеться підготовка, утвердження національних, культурних і загальнолюдських цінностей." Вона відрізняється від концепції. Вивчення змісту стратегії розвитку ЗВО дозволяє стверджувати, що вона корелюється з цілями освітньої програми.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

ЗВО у різній мірі залучає стейкхолдерів до формулювання цілей ОП та визначення результатів навчання. Стейкхолдери (здобувачі, роботодавці, академічна та наукова спільнота) були залучені до формулювання цілей ОП та визначення результатів навчання через опитування, бесіди, участь у засіданнях кафедри. Прийняття чи відхилення пропозицій стейкхолдерів, за твердженням учасниці групи забезпечення Гамрецької Г.С., відбувалося на основі критерію сприяння якості реалізації ОП. Від зацікавлених сторін (стейкхолдерів) на етапі розробки ОП надходили пропозиції щодо цілей, ПРН та ОК освітньої програми, що відображено у протоколі засідання кафедри № 8 від 04.03.2016 р. Подальші зміни відображені у протоколах засідання кафедри наступних років і полягають у корекції цілей, ПРН та ОК (див. додаток до звіту №1). Пропозиції стейкхолдерів при формулюванні цілей ОП та визначенні результатів ОП були враховані шляхом внесення змін до ОП 2016 року. Проте, у ОП не відмічено яка інституція (коли і яким протоколом) вносила зміни. У самоаналізі повідомляється, що інтереси здобувачів вищої освіти були враховані при формулюванні цілей та ПРН ОП. Проте, дати протоколів засідань кафедри, які їх приймали, пізніші, за дату затвердження діючої ОП. При уточненні гарант ОП повідомив, що після вступу першого набору у 2017 році проводилися усні опитування, співбесіда зі здобувачами щодо важливості цілей та ПРН для подальшого працевлаштування. Так, у протоколі засідання кафедри (№ 2 від 24.09.2018 р.) відображена участь здобувачів, які критикують чіткість цілей та унікальності ОП. Протокол засідання кафедри (№ 8 від 04.03.2016 р.) фіксує роль роботодавців у пропозиціях щодо ПРН 10, 16, 17 та вибіркового дисциплін, які були прийняті. Дані щодо участі роботодавців у подальшому обговоренні ефективності реалізації ОП у протоколах кафедри відсутні. Проте, на зустрічі роботодавці стверджували про постійні контакти із ЗВО в рамках створення та реалізації ОП. Протокол № 5 від 28.12.2020 р. фіксує долучення до кола розробників ОП роботодавця та здобувача. Інтереси академічної спільноти були враховані під час формування ОП та її обговорення на засіданнях кафедри, що відображено у протоколах засідань кафедри. Як інші стейкхолдери, інтереси яких були враховані при реалізації ОП, вказані Центр історії освіти Поділля, Хмельницьку міську організацію Національної спілки краєзнавців. При цьому, їх пропозиції щодо ПРН зорієнтовані більше на фахівців історичних спеціальностей, ніж на підготовку вчителів ЗСО. На нашу думку, дані пропозиції були б доречними як складова результатів не обов'язкових, а вибіркового дисциплін. Причиною невідповідностей ОП та змін, відображених у протоколах, є відсутність фіксації змін у вихідних даних ОП.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

При розробці ОП ЗВО в цілому орієнтувався на тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевий та регіональний контекст, а також досвід вітчизняних освітніх програм. ЗВО проводив моніторинг ринку праці шляхом консультування, проведення науково-практичних конференцій з представниками Хмельницької обласної ради, Департаменту освіти та науки Хмельницької обласної адміністрації, Хмельницької міської та обласної організацій Національної спілки краєзнавців, академічною спільнотою України. Підтвердженням актуальності ОП є те, що на ній навчаються здобувачі не лише із Хмельницької області, а і з трьох сусідніх областей, позитивна динаміка контингенту та те, що всі здобувачі навчаються за державним замовленням. Інформацію про тенденції розвитку спеціальності (щоб встановити тенденції розвитку ринку праці та спеціальності) було надано на запит ЕГ. Даний аналіз містить актуальну на поточний навчальний рік інформацію. ЗВО та стейкхолдери навели дані про потребу фахівців даної спеціальності на ринку праці області на даний рік (26 осіб). Галузевий контекст був частково врахований під час формулювання цілей та визначення програмних результатів навчання, оскільки більшість цілей

та ПРН ОП орієнтовані насамперед на історичні, а не на дидактичні компетентності. Регіональний контекст для функціонування ОП показаний через призму вибіркових дисциплін у контексті історичного краєзнавства. Даний підхід можливий при підготовці вчителя історії, проте потребує зміщення акцентів з краєзнавства на методику організації краснавчо-пошукової роботи в школі. Як регіональний контекст був взятий до уваги під час формулювання цілей та визначення ПРН невідомо, оскільки він не відображений в ОП. Відмітимо, що оскільки ЗВО є комунальним, фактичним замовником підготовки фахівців виступає обласний відділ освіти. Під час формулювання цілей та ПРН ОП було вивчено зміст ОК та ПРН ОП Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова, Кам'янець-Подільського національного педагогічного університету ім. І. Огієнка, Чернівецького національного університету та Полтавського національного педагогічного університету ім. В. Г. Короленка. Досвід іноземних програм при цьому не брався до уваги. У результаті порівняння були зроблені висновки, щодо ключового блоку ОК, цілей та ПРН, які слід врахувати як основу творення ОП. Як кращий досвід було запозичено послідовність практик у Полтавському національному педагогічному університеті ім. В. Г. Короленка. Завдяки такому аналізу, на думку ЗВО, вдалося уникнути ігнорування ключових компетентностей дослідника та педагога НУШ. Позитивна динаміка набору здобувачів дозволяє стверджувати, що ОП конкурентноздатна.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт вищої освіти відсутній. Стверджується, що програма розробляється та змінюється на основі рекомендацій національної агенції з якості вищої освіти. ОП задовольняє вимоги, які визначені в попередній редакції Національної рамки кваліфікацій (постанова Кабінету міністрів України № 509 від 12 червня 2019, <https://cutt.ly/dx2CJ6F>), шляхом визначення на її основі інтегральної компетентності. Діюча Національна рамка кваліфікацій (постанова Кабінету міністрів України № 519 від 25.06.2020 <https://cutt.ly/MxprAcM>) у ОП відображена у вигляді адаптації знань, умінь/навичок, комунікацій, відповідальності та автономії до змісту цілей та ПРН ОП. На нашу думку, така адаптація шкодить чіткому розумінню сетйхолдерів відповідності ОП національні рамці кваліфікацій. При розробці ОП автори скористалися “Методичними рекомендаціями щодо розроблення стандартів вищої освіти” (<https://cutt.ly/txprlh3>), де “для освітнього рівня бакалавра перелік загальних компетентностей обов’язково включає: здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні; здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.” Дані компетентності у формулюванні ЗВО впроваджені в освітній процес та освітнє середовище.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

Освітня програма має цілі, які в цілому відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання враховують позиції та потреби заінтересованих стейкхолдерів. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання в цілому враховують тенденції розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних програм. Сильною стороною ОП вважаємо досвід функціонування в рамках комунального ЗВО, який тісно інтегрований в середовище місцевої громади і вчасно реагує на її потреби, що відображено у позитивній динаміці контингенту ОП та готовності обласної ради фінансувати підготовку здобувачів за ОП (усі здобувачі навчаються за кошти обласного бюджету).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Залучення стейкхолдерів до реалізації ОП відображено не в усіх протоколах засідання кафедри, зміни до ОП не зафіксовано у її вихідних даних. Варто систематично залучати стейкхолдерів до вивчення ефективності ОП та її компонентів, шляхом запрошення всіх категорій стейкхолдерів на всі засідання кафедри, присвячені розгляду ефективності ОП та змін до ОП. При цьому потрібно надавати перевагу тим колам роботодавців, які стосуються спеціальності “Середня освіта (історія)”. Галуzeвий контекст ОП варто обґрунтувати сильніше, розширивши перелік професійних компетентностей учителя. При використанні національної рамки кваліфікацій бажано зберігати формулювання ПРН якомога більш наближеними до знань, умінь/навичок, комунікацій, відповідальності та автономії до змісту цілей, що зазначені в ній. Рекомендації: переглянути та підготувати нову редакцію ОП на основі залучення широкого кола стейкхолдерів, моніторингу ринку праці та тенденцій розвитку спеціальності, національної рамки кваліфікацій (<https://cutt.ly/MxprAcM>), методичних рекомендацій щодо розроблення стандартів вищої освіти (<https://cutt.ly/txprlh3>), концепції розвитку педагогічної освіти (<https://cutt.ly/fxpyfSa>), професійного стандарту учителя (<https://cutt.ly/xhpyjFt>).

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Експертна група, оцінюючи даний критерій, прийшла до висновку про те, що всі підкритерії Критерію 1 характеризуються відповідністю попри зазначені недоліки. В цілому ОП є оригінальною, враховує галузевий та регіональний контекст.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

За самоаналізом ОП має обсяг 240 кредитів ЄКТС, із них 180 спрямовані на формування компетентностей ОП, а 60 - для вибіркових дисциплін. Проте, на основі аналізу ОП та навчального плану (<https://cutt.ly/8xpy4Sm>), було з'ясовано, що 6 кредитів ЄКТС не є освітніми компонентами та відсутні в матрицях відповідності ОП. Як час на підготовку дипломної роботи можна зарахувати 3 кредити, але вони не мають форми звітності до підсумкової атестації. Таким чином, обсяг освітніх компонентів ОП складає 234 кредити ЄКТС. ЗВО пояснив дану ситуацію рекомендаціями МОН від 2015 р. виділяти кредити ЄКТС на підготовку до підсумкової атестації. Зі спілкування з робочою групою склалося враження, що в даному випадку йшлося про дотримання застарілих формальних вимог, а не про штучне збільшення кредитів. Так, ці ж 6 кредитів у рамках даної ОП можна спрямувати на підготовку дипломного дослідження (наразі на цей вид роботи відведено 3 кредити).

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОП не має структурно-логічної схеми підготовки здобувачів, тому неможливо визначити чи має зміст ОП чітку структуру, чи включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання (<https://cutt.ly/ExpupVJ>). Зміст ОП та компонентів вивчався на основі ОП, навчального плану, робочих програм/ силабусів (<https://cutt.ly/pxpugW9>; <https://cutt.ly/kxpukvU>). Певні елементи структурно-логічної схеми можна встановити на основі логічної послідовності ряду дисциплін. Так, історія України складає 25 кредитів ЄКТС і охоплює II-VII семестри. Оскільки археологія охоплює переважно давню історію України, то це цілком логічно. Всесвітня історія викладається згідно хронологічного принципу у II-VIII семестрах і складає 43,5 кредити ЄКТС. Історичні дисципліни на загальнотеоретичному рівні складають (73,5 кредитів ЄКТС), що в кілька разів більше частки дисциплін психолого-педагогічної та методичної підготовки вчителя історії (17 кредитів ЄКТС). Психолого-педагогічний блок дисциплін розміщений дещо алогічно. Так, на нашу думку паралельне читання психології та педагогіки не є ефективним, оскільки педагогіка має спиратися на сформоване уявлення про психологію навчання та спілкування школярів. Розміщення теорії та методики навчання історії у III семестрі дозволяє спиратися на зміст навчання історії лише у V-VII класах, педагогічна практика у V семестрі відірвана від методики на півроку, педагогічна практика у старшій школі проводиться VII семестрі, коли курс новітньої історії лише починає засвоюватися. Логічним видається розміщення археологічної практик після "ОК "Археологія", музейної та архівної практики після ОК "Музеезнавство та архівна справа". Обов'язкові ОК, включені до ОП, мають у сукупності призводити до досягнення програмних результатів навчання. Проте, в матрицях відповідності є перевантажені ОК, які забезпечують реалізацію всіх цілей та більшості ПРН ("Теорія та методика навчання історії"). Таким чином, на основі аналізу відповідної матриці, ми не можемо сказати, що кожен ПРН реалістично охоплений змістом програми, а доцільність частини ОК піддається сумніву. Наявні проблеми щодо того, наскільки певний ОК забезпечує той чи інший ПРН. Так, скажімо, фізична культура має забезпечити ПРН10 і ПРН11, які включають володіння іноземною мовою та здійснення оцінювання на уроках історії. Робоча програма та/або силабус ООКЗП 02, ООКЗП 03 не мають поєднаних з ОП цілей та ПРН; ООКЗП 01, ООКЗП 02, ООКЗП 07, ООКЗП 08, ООКПП 01, ООКПП 02, ООКПП 03, ООКПП 04, ООКПП 5.1, ООКПП 06, ООКПП 08, ООКПП 9.1-2, ООКПП 10, ООКПП 11, ООКПП 12, ООКПП 16, ООКПП 17 мають дещо інший перелік цілей та ПРН, ніж зазначено в матрицях відповідності ОП.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Як зміст ОП (освітні компоненти) переважно відповідає об'єкту(ам) вивчення та/або діяльності. При цьому, ОП, на нашу думку, має ряд недоліків. Видається нелогічним завершення національної історії на семестр раніше від світової, оскільки таким чином не можна говорити про повну синхронізацію освітніх компонентів даних напрямків. Всесвітня історія складає 43,5 кредити ЄКТС, що є майже вдвічі більше, ніж історія України. Дане співвідношення обсягу історичних напрямків видається необґрунтованим, оскільки шкільний курс історії базової середньої освіти, на який мають орієнтуватися автори програми, зважаючи на спеціальність, має приблизно однакове співвідношення годин на національну та світову історію. Співвідношення обсягу ОК за різними періодами історії є недоцільним, оскільки на середні віки, які в рамках шкільного курсу мають утричі менший обсяг від нової історії, виділяється на 0,5 кредита ЄКТС більше часу. При цьому історія середніх віків не відповідає загальноприйнятій у світі класифікації і продовжується як у радянські часи до середини XVII ст. Зміст історії стародавнього світу має ухил у стародавній Схід, у той час, коли шкільний курс історії робить більший акцент на античних Греції та Римі. Необґрунтованим видається виділення 15,5 кредитів на Центрально та Південно-Східну Європу, Латинську Америку, Азію та Африку, оскільки дані регіони представлені у шкільній програмі оглядово. Тим паче, що цілі та ПРН, відображені в даних ОК, тотожні цілям та ПРН комплексу національної та світової історії. Крім того, у навчальному плані згадані дисципліни випереджають історію Європи, що не дозволяє здійснювати синхронізацію даних ОК. На запитання чим керувався ЗВО при визначенні переліку та обсягу ОК, була дана відповідь, що в основі було намагання захопити якомога ширший комплекс історії, наукові та особисті інтереси НППІ. На нашу думку, даний критерій не може бути об'єктивним підґрунтям відбору ОК. Зміст ОП в цілому відповідає методам і технологіям (якими має володіти здобувач вищої освіти для застосування на практиці). Зміст ОП відповідає інструментам та обладнанню (об'єкти/предмети, пристрої та прилади, які здобувач вищої освіти вчиться застосовувати і використовувати). Дані факти, зокрема підтверджують, роботодавці, які брали участь в проведенні освітнього процесу, знайомство ЕК з матеріальною базою ЗВО.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, на вибіркові дисципліни виділяється 25% кредитів ЄКТС. Вибіркові дисципліни об'єднані у блоки. Процедури ЗВО дозволяють формувати індивідуальні освітні траєкторії, що регулюється "Положенням про порядок та умови обрання студентами вибіркових дисциплін" (<https://cutt.ly/BxprocfJ>) та положеннями про організацію освітнього процесу (<https://cutt.ly/qxponqv>; <https://cutt.ly/kxpoErb>). У процедурі вибору вибіркових дисциплін зазначено як розв'язуються ситуації, коли не набрано групу вибіркової дисципліни: при цьому здобувачі мають писати нову заяву на вибір. Існує можливість вибору бази практики. Самостійна робота студентів з кожної дисципліни містить можливість вибору теми навчального проєкту. При цьому, процедура формування індивідуальної освітньої траєкторії має ряд недоліків. У процедурі вибору дисциплін не зазначено як розв'язуються ситуації, коли є збіги в розкладі дисциплін. Перелік вибіркових дисциплін (за положенням) визначається тільки випусковою кафедрою, при цьому інший пункт положення дозволяє здійснювати викладання вибіркових дисциплін усіма кафедрами. Вибіркові дисципліни групуються за рівнями вищої освіти, і вибір дисциплін з іншого рівня має погоджуватися з деканом. Є суперечність у часі вибору дисциплін між положенням про вибіркові навчальні дисципліни, інформацією на сайті ЗВО та практикою, про яку повідомили здобувачі та НППІ. Каталог вибіркових дисциплін усіх ОП Академії не містить вказівку на семестр вивчення дисципліни, що ускладнює вибір. Каталогом та анотації вибіркових дисциплін на веб-сторінці випускової кафедри містить силабуси лише цієї кафедри і обмежують конкуренцію вибіркових дисциплін. Процедура інформування здобувачів вищої освіти про дисципліни, що пропонуються їм на вибір у відповідних положеннях не прописана. Ряд вибіркових дисциплін у робочих програмах описані як обов'язкові: Історичне краєзнавство (ВОК 06), Історія Росії та СРСР (ВОК 08), Шкільна історична освіта в Україні та за кордоном (ВОК 9.1). При цьому обов'язковий ОК «Історія культури зарубіжних країн» та «Історія держави і права України» у силабусі/робочій програмі зазначені як вибіркові. Обрання дисциплін через паперові заяви не забезпечує автономність студента при виборі, і може створювати ситуацію тиску з боку кафедри або деканату. У письмових заявах вибіркових дисциплін здобувачів четвертого курсу мають один і той же перелік і послідовність вибіркових дисциплін. Аналіз індивідуальних планів здобувачів засвідчив однакові переліки вибіркових дисциплін з II по IV курс. Під час зустрічі з ЕГ здобувачі вищої освіти підтвердили, що у них існує можливість реального вибору навчальних дисциплін.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

У сукупності практична підготовка формує всі компетентності, зазначені в ОП. Згідно концепції розвитку педагогічної освіти, здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти готуються до роботи в базовій середній освіті, тому проведення педагогічної практики у старшій школі видається недоречним. Згідно навчального плану практика за фахом учителя складає 15 кредитів, а згідно Концепції розвитку педагогічної освіти рекомендується безперервна педагогічна практика, яку доцільно проводити в обсязі не менше 30 кредитів ЄКТС у межах обов'язкової частини бакалаврських програм (починаючи з першого року навчання, у різних закладах освіти і різних класах (курсах)) (<https://cutt.ly/fxpyfSa>). На нашу думку, переддипломна практика є перевантаженою, оскільки за

чотири тижні травня, коли є додаткові вихідні дні, потрібно провести 40 уроків. Це означає, що щодня у здобувачів буде по 2-3 кроків у різних класах. Проблемою є практика саме в травні, коли завершується навчальний рік і формуються підсумкові оцінки учнів. Недоліком є відсутність супроду з боку НПП педагогічної практики в школі. Керівники практики роблять настановчу конференцію, перевіряють результати практики, коли б більш доцільно було супроводжувати здобувачів та давати їм настанови безпосередньо в школі. Практична підготовка відображає останні тенденції розвитку відповідної сфери професійної діяльності шляхом включення до неї елементів дистанційної освіти. Власне це була відповідь на запит роботодавців, які повідомили, що вміння організації дистанційного навчання на даний час є надзвичайно актуальним. Такий факт є також відображенням співпраці з роботодавцями у формулюванні цілей і завдань практичної підготовки, визначенні її змісту. Рівень задоволеності здобувачів компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки за ОП не перевірявся. Проте, під час бесіди здобувачі та роботодавці відзначили задоволеність змістом та реалізацією завдань практики.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Соціальні навички є наскрізними і присутні у всіх компонентах ОП. Акцент всіх соціальних навичок у межах ОП обґрунтовується змістом фахової діяльності. Зміст ОП сприяє набуттю соціальних навичок (soft skills) шляхом відповідних методик та змісту: командні ігри; проєктна діяльність; практичні тренінги; публічні виступи у форматі презентації на семінарських заняттях тощо. Так, навички успішності і комунікації розвиваються внаслідок активності на практиці, аналіз і синтез - на теоретичних та практичних заняттях. Формуванню соціальних навичок сприяють також участь у студентських конференціях, в історико-просвітницьких та соціальних проєктах.

7. Зміст освітньої програми урахує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Зміст ОП дотичний до вимог професійного стандарту. Оскільки стандарт прийнятий 23.12.2020 р. (<https://cutt.ly/xxryjFt>), ЗВО не мало змоги врахувати його та втілити у діючу ОП. При цьому робоча група знає про професійний стандарт і планує використати його в новій редакції ОП. Оскільки професійний стандарт був відсутній, то при розробці редакції ОП ЗВО міг скористатися розробленою МОН Концепцією розвитку педагогічної освіти (16.07.2018 р.).

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

У самоаналізі ЗВО визначає реальний обсяг навантаження здобувачів вищої освіти через опитування, проте, результати опитувань про це відсутні. При уточненні, гарант повідомив, що моніторинг реального обсягу навантаження здобувачів вищої освіти здійснювався шляхом спілкування НПП зі здобувачами. На нашу думку, такий підхід не дозволяє здобувачам та НПП давати повністю об'єктивну оцінку. Виявлені недоліки навантаження здобувачів ОП ЗВО усуває шляхом перерозподілу навчального часу в бік збільшення годин на практичні (семінарські) заняття. На нашу думку, такий механізм є недосконалим, оскільки для підготовки додаткових занять теж потрібен час. Згідно опису внутрішньої системи якості освіти "обсяг самостійної роботи студентів для окремої дисципліни визначається деканом факультету при формуванні робочого навчального плану підготовки фахівців за відповідними напрямками (спеціальностями) на навчальний рік" (с. 16 <https://cutt.ly/Axpdorg>). Як недолік, відмітимо значний обсяг джерел, наявний у силабусі/робочій програмі, не можливо освоїти за час, виділений на навчальні дисципліни та їх складові. Скажімо, для підготовки питання "Походження Русі" дисципліни "Історія середніх віків України" здобувачам пропонується прочитати 35 одиниць основної літератури, серед яких є монографії до 1300 ст. А ще подано джерела, додаткову літературу, електронні ресурси, довідкову літературу, атласи. За ОП семестри мають різну кількість кредитів від 25 до 33, що обґрунтовується відносно меншим часовим розміром непарних семестрів. Серед контактних (аудиторних) годин переважають лекції, оскільки ЗВО робить акцент на наданні ґрунтовних фахових знань.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів освіти за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Освітні компоненти ОП поєднуються в систему, що дозволяє досягти поставлених цілей та ПРН. Нормативно-правові та організаційні умови ЗВО уможливають індивідуальний вибір баз практик у наукових установах та закладах освіти. Освітній процес створює умови для формування здобувачами вищої освіти соціальних навичок за допомогою освітніх компонентів та сучасних методик організації освітнього процесу. Обсяги освітніх компонентів (у кредитах ЄКТС) відображають навантаження здобувачів вищої освіти, є відповідними для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

У навчальному плані помилково подані кредити ЄКТС на тиждень, коли насправді це години на тиждень. Оскільки основний облік часу ведеться у кредитах ЄКТС, рекомендуємо зафіксувати у навчальному плані покредитний розподіл часу між семестрами. 6 кредитів ЄКТС, котрі не є освітніми компонентами та відсутні в матрицях відповідності, рекомендуємо об'єднати у науково-дослідницьку практику, яка має стати основою підготовки дипломної роботи (за умови, що робота лишиться в ОП). ОП не має структурно-логічної схеми підготовки здобувачів, тому важливо її відтворити. Оскільки навички учителя формуються переважно дисциплінами психолого-педагогічної та методичної підготовки варто розширити даний блок дисциплін, поставити педагогіку в наступний семестр після психології. Потребує перегляду матриця відповідностей компетентностей та програмних результатів освітнім компонентам та чітке відображення даної відповідності у робочих програмах/силабусах дисциплін. Наявні проблеми обсягу та змісту ОК історичних дисциплін. При формуванні блоку історичних дисциплін варто орієнтуватися на зміст та обсяг шкільного курсу історії. Обрання індивідуальної траєкторії навчання здобувачів варто перевести із формального в реальне русло. У процедурі вибору вибіркового дисциплін потрібно зазначити як розв'язуються ситуації, коли є збіги в розкладі обов'язкових і вибіркового дисциплін, надати можливість щорічного вибору здобувачів, створити рівні умови конкуренції вибіркового дисциплін всього ЗВО, усунути обмеження з вибором рівня, вільно зараховувати вибірково дисципліни інших ЗВО, виправити неточності у робочих програмах/силабусах, де деякі вибірково дисципліни зазначені як обов'язкові, розробити прозору процедуру інформування здобувачів вищої освіти про дисципліни, що пропонуються їм на вибір, унормувати форму контролю вибіркового дисциплін. Переддипломна практика є перевантаженою та проблемною, тому її варто перенести на початок чи в середину семестру. Для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти педагогічну практику варто обмежити базовою середньою школою та розмістити в одному семестрі. При організації практики варто більш тісно працювати з роботодавцями у формулюванні цілей і завдань практичної підготовки, визначенні її змісту, враховувати рівень задоволеності здобувачів та випускників компетентностями, здобутими та/або розвиненими під час практичної підготовки за ОП (отриманих шляхом опитувань). При оновленні ОП звернути опиратися на вимоги відповідного професійного стандарту (<https://cutt.ly/xxrjFt>) та концепцію розвитку педагогічної освіти (<https://cutt.ly/fxpyfSa>). З метою вивчення питання про зміст та якість вивчення окремих освітніх компонентів (зокрема, щодо фактичного навантаження) проводити анкетування здобувачів вищої освіти за кожним освітнім компонентом окремо. Обсяг літератури для самостійної роботи має реально співвідноситися із виділеним на неї часом.

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Оцінюючи даний критерій, ЕГ звернула увагу на те, що більшість зауважень та рекомендацій стосуються насамперед оформлення та змісту документації, натомість реальні освітні практики та зміст і якість навчального процесу (що було встановлено під час зустрічей) відповідають вимогам критерію.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Правила прийому на навчання за ОП на 2021 оприлюднені на офіційному веб-сайті у розділі “Інформація для абітурієнтів” <http://kgpa.km.ua/abitur>. “Правила прийому на навчання для здобуття ступеня бакалавра, магістра у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії на 2021 рік” (з додатками) є чіткими та зрозумілими, дискримінаційних положень не виявлено. Правила містять додатки, згруповані в окремі папки, що полегшує користування ними <https://cutt.ly/ExFWzxi>. Представлено й іншу документацію, зокрема переліки освітніх програм, порядок подання і розгляду електронних заяв, порядок здійснення апеляції тощо. Загалом даний розділ сайту Академії містить усю необхідну для абітурієнтів інформацію та є зручним у користуванні.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правилами прийому до Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії у 2021 р. визначено, що абітурієнти для вступу на навчання для здобуття ступеня бакалавра за спеціальністю 014 Середня освіта (Історія), які вступають на основі повної загальної середньої освіти, мають подати до приймальної комісії сертифікати зовнішнього незалежного оцінювання. Відповідно до Додатку 5 <https://cutt.ly/kxFWEE7> за даною ОП абітурієнти подають сертифікати з наступних предметів: 1. Українська мова та література; 2. Історія України; 3. Математика або іноземна мова, або біологія, або географія, або фізика, або хімія. Найбільшу вагу має сертифікат з української мови та літератури - 0,4, предмети за третьою позицією мають коефіцієнт - 0,3. При цьому найменшу вагу має сертифікат саме з Історії України (0,2), що не відповідає основній меті даної ОП (підготовка вчителя історії).

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відповідно до п. 7.2 Положення про організацію освітнього процесу... (<https://cutt.ly/nxFWA6m>) особи, які навчаються в Академії, мають право на академічну мобільність. Механізми функціонування такої мобільності регулюються Положенням про академічну мобільність (<https://cutt.ly/9xFWG97>). В Положенні про академічну мобільність встановлені дуже високі вимоги до студентів, що претендують на навчання в закладах-партнерах, зокрема успішність не нижче ніж 4,5 за національною шкалою оцінювання. Окремі норми Положення створюють підґрунтя для дискримінації, так, від претендентів вимагається: суспільна активність, бездоганна поведінка, відсутність шкідливих звичок. Слід зазначити, що вказане Положення передбачає складну багатоступеневу процедуру формування академічної мобільності та кількарівневу (куратор, деканат, проректори, Вчена рада, ректор) систему прийняття рішень. При цьому конкретних і прозорих правил визнання результатів навчання не прописано, зазначено тільки, що “Деканат” готує проект наказу ректора про допуск студента до занять після завершення програми навчання у навчальному закладі-партнері, зараховує вивчені ним дисципліни (кредити ЕКТС). Що до реальних практик, то у відомостях про самооцінювання задекларовано один такий випадок, коли студенту третього курсу В. Бабію було зараховано 5,5 кредитів ЕКТС з освітнього компонента «Історія держави і права». Під час зустрічі студент пояснив, що заочно навчається в іншому ЗВО за освітньою програмою “Право”, де попередньо прослухав аналогічний курс. Тобто фактично йдеться не так про академічну мобільність й перебування у закладі-партнері (як цього вимагає Положення), а про постійне попереднє навчання в іншому ЗВО та визнання його результатів (див. додаток до звіту №2). Поряд з тим експертна група вважає за необхідне відзначити ефективне функціонування проекту “Схід-Захід разом”, котрий діє у співпраці з Харківською гуманітарно-педагогічною академією. Даний проект не є академічною мобільністю, але в його рамках реалізуються взаємні гостьові візити викладачів та здобувачів вищої освіти (2018 та 2019 рр.) <http://kgpa.km.ua/node/3958> Така форма активності дозволяє вивчати освітнє середовище інших ЗВО та отримувати важливі соціальні навички. Актуальність цього проекту відзначили й представники студентського самоврядування (В.Топольницька та О.Коханська).

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в ЗВО розроблені на початку даного навчального року (серпень 2020 р.): Положення про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії (<https://cutt.ly/jx83BUL>). Положення передбачає доволі складну процедуру визнання результатів навчання отриманих у неформальній освіті, що може відштовхнути здобувачів вищої освіти від таких практик. Йдеться як і про сам механізм, так і про деталі, як наприклад, вимога наявності нотаріально завіреного перекладу документів іноземною мовою (що створює фінансові бар'єри для активностей). У відомостях про самооцінювання ЗВО наведені приклади визнання результатів отриманих у неформальній освіті, котрі, однак, суперечать правилам Положення. Так, відповідно до Положення визнання результатів проводиться у семестрі, який передє семестру, у якому згідно з навчальним планом конкретної освітньої програми (ОП) передбачено вивчення дисципліни, що перераховується. Натомість В. Бабій 18.11.2020 р. отримав перезарахування балів за курс “Шкільний курс громадянської освіти”, котрий вивчається у 5 семестрі (тобто вже після завершення курсу). Відповідно до відомостей про самооцінювання, студенти групи І-21 в січні 2021 р. отримали перезарахування результатів навчання для курсів «Шкільний курс історії України та методика навчання», «Шкільний курс всесвітньої історії та методика навчання», котрі вивчаються у 4 семестрі. Однак зазначено, що перезарахування відбулося в рамках поточного контролю. Натомість Положення передбачає, що визнання результатів неформальної освіти мусить здійснювати фахова комісія, створена розпорядженням проректора з науково-педагогічної роботи, за результатами виконання індивідуального завдання, складеного екзамену або пройденої співбесіди. Під час зустрічей експертна група отримала пояснення, що йдеться про перезарахування 0,06 кредита (2 години), тому процедуру було спрощено, однак на даному етапі йдеться тільки про її початок - здобувачі вищої освіти подали заяви та сертифікати. Упродовж семестру їм буде зарахована

відповідна тема дисципліни з максимальним балом, зазначеним за неї в силабусі. Здобувачі вищої освіти (С.Демчук та В.Бабій) засвідчили добру поінформованість стосовно даної процедури та підтвердили, що вона дійсно мала місце.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Чіткі та зрозумілі правила вступу, що не містять обмежень чи дискримінації, доступність інформації на відповідній сторінці сайту Академії. Наявність потенційних можливостей (задекларовано внутрішньою нормативною базою) для організації зовнішньої і внутрішньої академічної мобільності та визнання результатів навчання отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Експертна група рекомендує активізувати діяльність щодо залучення здобувачів вищої освіти до програм академічної мобільності, в тому числі шляхом узгодження вибіркової складової з програмами вітчизняних та/або іноземних університетів-партнерів. Наявна нормативна база Академії, стосовно академічної мобільності та визнання результатів неформальної освіти передбачає занадто складні процедури для повноцінної реалізації зазначених можливостей на практиці та створює потенційні можливості для дискримінації (за наявністю шкідливих звичок, трактуванням поведінки тощо). Необхідно переглянути відповідні Положення у бік уніфікації вимог до претендентів, спрощення процедур, делегування основних повноважень із зарахування обов'язкових дисциплін гарантам та випусковим кафедрам, а вибірових - деканатам. Недоліком вважаємо найменшу вагу сертифікату з історії України в умовах вступу на ОП, рекомендуємо перерозподілити дані коефіцієнти до наступної вступної кампанії в бік збільшення ваги сертифікату з історії України.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Виявлені недоліки жодною мірою не перекреслюють можливості доступу до ОП та визнання результатів навчання. Зауваження стосуються насамперед окремих аспектів внутрішньої нормативної бази, удосконалення котрої є можливим без значних зусиль та в короткі терміни (на планових Вчених радах). ЕГ відзначає той факт, що група забезпечення та викладачі ОП працюють над впровадженнями реальних практик академічної мобільності та спрощення перезарахування результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Основні організаційні аспекти навчального процесу регулюються "Положенням про організацію освітнього процесу в ХГПА" <https://cutt.ly/NxthsLA>. Відповідно до п. 9.3.1 даного Положення основними видами навчальних занять в Академії є: лекція; семінарське, практичне, лабораторне, індивідуальне заняття; консультація. У навчанні студентів перевага надається активним формам проведення занять (тренінгові методики, ділові ігри, евристичні бесіди, дискусії тощо), що спонукають студентів до розумової діяльності, навичок фахового спілкування. Заняття зі студентами мають відбуватися на засадах партнерської взаємодії. Під час зустрічей науково-педагогічні працівники та здобувачі вищої освіти підтвердили різноманітність форм і методів навчання, їх орієнтованість на індивідуальність студента. На сайті ЗВО є декілька прикладів, котрі ілюструють елементи проектного навчання на ОП <https://cutt.ly/2xthR1W>, <https://cutt.ly/5xtjfZk>. Експертна група звертає увагу, що ресурсне забезпечення ОП уможливує використання різних (у т.ч. й базованих на інформаційних технологіях) форми і методів навчання. Усі аудиторії обладнані мультимедійною технікою з доступом до Інтернет, діють спеціальні аудиторії (педагогічної практики, фахових методик, педагогічної практики, музей геральдики та етнографії). Студентоцентризований підхід у навчанні також задекларовано у низці засадничих нормативних документів, зокрема "Стратегії розвитку ХГПА на 2016-2021 рр." починаючи зі Стратегії розвитку ПНУ. На практиці він реалізовується у можливості формування індивідуальної освітньої траєкторії, підтримці студентів з академічними досягненнями, проведенні опитувань

“Викладач очима студента” (<https://bit.ly/2Uy7ugU>). Спілкування з викладачами та здобувачами вищої освіти дає підстави стверджувати, що на факультеті створено студентоорієнтоване середовище. У ході роботи експертної групи випадків обмеження академічної свободи під час навчання і викладання не виявлено, викладачі та студенти вільні у трактуваннях навчального матеріалу. Відповідно до п. 8.1. “Положення про організацію освітнього процесу” <https://cutt.ly/HxthsLA> ХГПА у межах своєї компетенції гарантує дотримання і реалізацію свободи в дослідницькій і викладацькій діяльності. Під час акредитації обмежень академічних свобод не виявлено.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання наявна в ОП та силабусах навчальних дисциплін. У даній документації зазначені цілі, зміст, програмні результати навчання, котрі формує кожне ОК у рамках діяльності ОП. Силабуси стандартизовані та почасти містять ідентичні відомості (форми організації навчального процесу, критерії оцінювання тощо) для різних дисциплін. В окремих силабусах інформація механічно скопійована з інших аналогічних документів Наприклад, п. 9 (політика курсу) силабуса дисципліни “Історія Росії та СРСР” механічно скопійовано з силабуса дисципліни “Усна історія: теорія і практика” (разом з назвою іншої дисципліни). Аналогічно у силабусі дисципліни “Археологія” йдеться про заходи контролю знань з дисципліни “Історія стародавнього світу”. Під час зустрічі з ЕК здобувачі та НППП зазначили, що інформування щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів також надається на першому занятті із дисциплін.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

В Академії діє “Положення про науково-дослідну роботу студентів” <https://cutt.ly/wxTDPPl>, відповідно до нього передбачено різні форми наукової активності. На практиці здобувачі вищої освіти за даною ОП мають змогу реалізовувати принцип навчання через дослідження написанням есеїв та виконання інших завдань дослідницького характеру (передбачено силабусами дисциплін). Також даний складник реалізовано через написання курсових та кваліфікаційних бакалаврських робіт. При цьому студенти мають вплив на формування тематики досліджень та беруть участь у їх затвердженні, про що зазначено у відповідних протоколах засідання кафедри (див. дод. до звіту №3). З іншого боку, окремі теми виглядають надто узагальненими та не передбачають наукової новизни. Під час вивчення документації та зустрічей у рамках акредитації підтверджено участь студентів різних курсів у наукових конференціях (<https://cutt.ly/SxjsUQD>), наявність публікацій здобувачів вищої освіти у різних наукових виданнях, участь у проєкті «Біженці на Поділлі в роки Першої світової війни». Студентам надано доступ до наукових праць викладачів ОП. Сторінка кафедри в університетському репозитарії містить 113 текстів і продовжує наповнюватися (<https://cutt.ly/bxjgX5X>). Більша частина дисциплін, що викладаються, мають відношення до наукових зацікавлень викладачів. Викладачі випускової кафедри є учасниками наукових стажувань та проєктів, відзначаються публікаторською активністю. Вони мають доступ до міжнародних баз даних та бібліотек за підпискою університету. Загалом, в ХГПА діє політика стимулювання (у т.ч. матеріального) співробітників, котрі мають вагомий внесок у науковій діяльності, проводиться рейтингування викладачів.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Відповідно до Положення про освітні програми у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії (<https://cutt.ly/kx88miy>), що передбачає щорічний перегляд (удосконалення) ОП. Викладачі ОП оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень та сучасних практик. Силабуси більшості навчальних дисциплін містять посилання на сучасну літературу та класичні (для своєї галузі) тексти. Однак, при цьому силабуси перевантажені, оскільки почасти містять занадто розлогі переліки рекомендованої літератури (160-180 позицій). Як зазначили здобувачі освіти під час зустрічі, не вся ця література доступна у відкритому доступі чи бібліотеці ЗВО. При цьому силабуси не містять текстів авторства викладачів дисципліни. Окремі дисципліни потребують перегляду та оновлення контенту, так, робочі програми курсів “Джерелознавство”, “Історія Росії та СРСР” та деякі інші містять застарілу літературу (найновіша 2011 р.), котра вже не відображає сучасний стан наукового опрацювання цих галузей.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов’язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

У відомостях про самооаналіз інтернаціоналізація діяльності ЗВО насамперед визначена у контексті реалізації Угод про наукову та освітньо-культурну співпрацю, підписаних з іноземними партнерами, доступу здобувачів вищої

освіти та НПП до баз даних (Scopus, Web of Science, Google Scholar, Index Copernicus), публікаціях у зарубіжних виданнях, закордонних стажуваннях. На практиці публікації у зарубіжних виданнях мають викладачі: Барановська В.М., Біницька К.М., Дарманська І.М., Мозолєв О.М., Онищенко О.І., Поліщук О.В., Поліщук О.С., Семенчук С.О. Викладачі Поліщук О.С. та Поліщук О.В. пройшли стажування у Краківському економічному університеті за програмою «Polish-Ukrainian Project on Pedagogical Training» (2018, 2019 р.р.); підвищення кваліфікації «Online learning as a non-traditional form of modern education on the example of the MOODLE platform» (Поліщук О.В., м. Люблін - 2020 р.); стажування у Гданській вищій школі гуманістичній (Поліщук О.С. – 2019 р.). Викладачі Слоневська І.Б. та Семенчук С.О. пройшли стажування за програмою «Інтернаціоналізація вищої освіти» на базі Університету Collegium Civitas, м. Варшава (2019, 2020р.). При цьому експертна група відзначає, що більшість викладачів ОП не мають власних уніфікованих профілів у б.д. Google Scholar, та інших подібних ресурсах, що обмежує промоцію наукового доробку на міжнародному рівні. Академію не представлено у базі «Бібліометрика української науки» <https://cutt.ly/zxn7hkr>. Також навчальний контент у силабусах орієнтується насамперед на вітчизняні, або ж російські чи радянські наукові напрацювання, почасти ігноруючи інший закордонний науковий доробок. У силабусах дисциплін немає літератури іноземними мовами, студенти ОП не брали участі у програмах міжнародної мобільності.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Сильною стороною є функціонування студентоорієнтованого освітнього середовища. Також ЕГ відзначає, гарне ресурсне забезпечення ОП, котре технічно та організаційно уможливує використання в освітньому процесі різних форм і методів навчання.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

ЕГ рекомендує наповнення університетського репозитарію публікаціями здобувачів освіти та текстами кваліфікаційних робіт. У контексті інтернаціоналізації діяльності ЗВО необхідно створити уніфіковані профілів НПП у б.д. Google Scholar, та в інших подібних ресурсах. Це сприятиме промоції наукового доробку НПП та полегшуватиме оцінку його релевантності дисциплінам, що викладаються. Як недолік відзначаємо перевантаженість силабусів рекомендованою літературою (зокрема й такою, що застаріла, або недоступна для здобувачів вищої освіти). Рекомендуємо оновити літературу, та залишити в переліках ту, що дійсно важлива для викладання дисципліни. ЕГ звертає також увагу на формальний підхід до створення ряду силабусів (механічне копіювання інформації). Слід привести такі силабуси у відповідність до особливостей конкретних дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Попри наявність зазначених недоліків, в рамках ОП створено студентоцентричне освітнє середовище, а функціонування ОП забезпечує формування компетентностей і програмних результатів навчання. ЕГ вважає, що реальні освітні практики ОП в цілому відповідають вимогам даного критерію.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Після ознайомлення із локальними документами ЗВО, що регулюють проведення контрольних заходів та визначають критерії оцінювання «Положенням про організацію освітнього процесу у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії» <https://drive.google.com/file/d/oB5IEIqZo57wxZnk5NnBMeGRYSnM/view> розділ IX «Організація освітнього процесу», «Положенням про контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів» https://drive.google.com/file/d/1E6mPidmcM_w7VGvtepBK3ZaRuh7HvIAm/view, «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти» <https://drive.google.com/file/d/oB5IEIqZo57wxRmR4MmhmRDVFT28/view>, «Положенням про моніторинг навчальних досягнень студента різних організаційних рівнях Хмельницької гуманітарно-

педагогічної академії» <https://drive.google.com/file/d/oB5IEIqZo57wxXo9oNEFwQVMwYzA/view> , робочими програмами, силабусами, результатами анкетувань здобувачів вищої освіти встановлено, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання в основному є зрозумілими та чіткими. Однак в силабусах деяких дисциплін механічно скопійовано заходи контролю знань. Як зазначалося в критерії 4 в силабусі дисципліни «Археологія» йдеться про заходи контролю знань з дисципліни «Історія стародавнього світу» (разом з назвою іншої дисципліни), наявні певні недоліки в оформленні системи оцінювання в кількох силабусах. Студенти зазначили, що вся інформація щодо, видів контрольних заходів, критеріїв оцінювання та форм контрольних заходів доводиться до них викладачами на вступних заняттях, розміщується у вільному доступі. Форми підсумкового семестрового контролю (іспит або залік), контрольні та курсові роботи визначаються навчальним планом.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти за акредитованою спеціальністю - відсутній. Атестація здобувачів вищої освіти здійснюється на основі «Положення про організацію освітнього процесу у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії» <https://drive.google.com/file/d/oB5IEIqZo57wxZnk5NnBMeGRYSnM/view> та «Положення про атестацію здобувачів вищої освіти» <https://drive.google.com/file/d/oB5IEIqZo57wxRmR4MmhmRDVFT28/view> . Згідно з ОП атестація відбувається у формі комплексних кваліфікаційних іспитів з дисциплін професійної підготовки (педагогіка, психологія та фахові методики; історія України та всесвітня історія) та публічного захисту дипломної (бакалаврської) роботи з теорії та методики навчання історії.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Чіткість та зрозумілість правил проведення контрольних заходів, критеріїв оцінювання, порядок оскарження результатів контрольних заходів у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії забезпечується відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу у Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії», «Положення про контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів». Процедура створення атестаційної комісії регулюється згідно , «Положення про порядок створення та організацію роботи Екзаменаційної (кваліфікаційної) комісії» (<https://drive.google.com/file/d/oB5IEIqZo57wxa2ZKZjk3TkdBMDA/view>). При спілкуванні із фокус-групою студентів стало зрозуміло, що процедура проведення контрольних заходів, їх повторного складання є для них прозорою, чіткою та зрозумілою. Терміни складання підсумкового контролю визначаються заздалегідь та доводяться до відома учасників освітнього процесу не пізніше ніж за місяць до їхнього початку. Студенти гарно обізнані із формами контрольних заходів, знають чіткий алгоритм дій при виникненні конфліктної ситуації або у випадку необ'єктивності викладача. Представники студентського самоврядування зазначили, що в разі необ'єктивності викладача студент може звернутися до них, і тоді представники студентської ради можуть бути присутніми під час проведення контрольних заходів. Здобувачі повідомили, що випадків необ'єктивності, конфлікту інтересів на їхній ОП не було. Також, студенти та представники студентського самоврядування зазначили, що деканат та викладачі є завжди відкритими для надання порад та вирішення питань, що виникають.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

У ЗВО визначено чіткі правила та процедури дотримання доброчесності. Вони регулюються «Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії» (https://drive.google.com/file/d/1Tjmx_d5Kd5pAPq32745R_7gN-zGNAi_N/view), «Положенням про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії» (https://drive.google.com/file/d/1x6avMVJegrsYF45qCwzEbSANmrrLd_eT/view). При спілкуванні з НПП було зазначено, що для перевірки робіт на наявність плагіату використовуються програми (Unicheck, StrikePlagiarism та безкоштовні онлайн-програми). У разі негативного висновку програми робота відправляється на доопрацювання. Допустимий рівень запозичень при коректному посиланні на першоджерела становить 30%. Здобувачі вищої освіти розповіли, що НПП та студентське самоврядування їх постійно інформують, проводять бесіди щодо правил дотримання академічної доброчесності, та наслідків в разі її нетримання, викладачі надають методичні рекомендації щодо написання курсових та дипломних робіт. На офіційному сайті університету є багато корисної інформації (<http://biblio.kgpa.km.ua/>), (<https://www.kgpa.km.ua/honorcode>). За перевірку курсових робіт, поточних проєктів та письмових робіт на дотримання академічної доброчесності відповідають викладачі. Здобувачі повідомили, що їх роботи перевіряються на наявність плагіату. Експертна група відзначає наявність комірки "студентські роботи" в університетському репозитарії (для дотримання вимоги по

удоступненню кваліфікаційних робіт), але на даній ОП перші дипломні роботи будуть захищатися в кінці семестру. Під час інтерв'ювання адміністративного персоналу стало зрозуміло, що в університеті готові реалістично реагувати на порушення доброчесності з боку учасників освітнього процесу. Зокрема, при спілкуванні було зазначено, що в разі порушення академічної доброчесності можливе навіть виключення здобувача вищої освіти із академії. Однак і студенти і НПП запевняли, що випадків порушення доброчесності за даною ОП не зустрічалося. Під час зустрічі із фокус-групою НПП та студентів ЕГ переконалася в високому рівні сформованості культури академічної доброчесності у студентів та викладачів.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Графік навчального процесу оприлюднено у відкритому доступі. Врегульовано порядок оскарження процедури та результатів контрольних заходів. Принципи академічної доброчесності популяризуються та дотримуються усіма учасниками освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

ВВ силабусах з певних дисциплін механічно скопійовано критерії оцінювання із інших предметів, варто більш відповідально ставитися до оформлення силабусів та більш чіткіше прописати особливості проведення екзаменів до деяких навчальних дисциплін.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

За даним критерієм ОП має незначні недоліки, але й не пропонує унікальних практик, з огляду на це ЕГ оцінює критерій «Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність» як такий, що має рівень відповідності В.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

Вивчення даних таблиці 2, розгляд додаткової документації та спілкування з НПП під час онлайн-зустрічей дозволяє констатувати, що академічна та професійна кваліфікація викладачів забезпечує досягнення визначених ОП цілей та програмних результатів навчання. Усі 30 викладачів ОП (відповідно до табл. 2) мають наукові ступені та освіту, котрі відповідають дисциплінам, що читаються. НПП відзначаються публікаторською активністю, вчасно і за профілем кафедри проходять підвищення кваліфікації, мають значний науково-педагогічний стаж, науково-методичні розробки.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Конкурсний добір викладачів ХГПА здійснюється на основі "Положення про порядок оголошення та проведення конкурсу на заміщення вакантних посад професорсько-викладацького складу Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії" <https://cutt.ly/IxW8mxn>. Відповідно до Положення основним критерієм добору є академічна та професійна кваліфікація претендентів на посаду, зокрема відповідність п. 30 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності. Зазначене Положення не містить дискримінаційних вимог та, на думку ЕГ, створює умови для організації прозорого й неупередженого конкурсу на заміщення вакантних посад. У ході зустрічей з ректором та академічним персоналом наголошувалося, що під час конкурсного добору на вакантні посади враховується рейтингова оцінка ефективності роботи науково-педагогічних працівників. У відомостях про самооцінювання

задекларовано, що до уваги також беруться результати щорічного опитування здобувачів освіти на факультеті, які проводяться відділом внутрішнього забезпечення якості вищої освіти. Однак, дана теза видається сумнівною, адже щорічні опитування не передбачають моніторингу якості викладання окремих дисциплін чи роботи конкретних НПП. Під час зустрічі гарант ОП зазначив, що реальних конкурсних ситуацій (коли на посаду претендували два і більше НПП) не було.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Співпраця з роботодавцями є важливим складником діяльності ХГПУ й реалізовується у контексті взаємодії з органами влади та місцевого самоврядування, освітянською спільнотою, музейними працівниками. Тут найкраще проявляється специфіка комунального ЗВО тісно інтегрованого у місцеву громаду. Включеність роботодавців у реалізацію навчального процесу найбільше простежується під час організації різних заходів та практик. Зокрема на зустрічі зі стейкхолдерами та на відкритій зустрічі були присутні представники Держархіву Хмельницької області (К.Бурдуваліс та Ю.Олійник), котрі засвідчили участь студентів у спільних заходах та навчальному семінарі з основ генеалогії. Представники Державного історико-культурного заповідника «Межибіж» В. Ветров та О.Погорілець розповіли про свою роль як наставників для студентів ОП під час проходження археологічної практики на базі ДІКЗ. Вони засвідчили свою роботу зі здобувачами вищої освіти даної ОП у якості тьюторів, наставників, консультантів. Директорка музею історії міста Хмельницького Г.Барабаш розповіла про співпрацю з викладачами та студентами ОП у контексті організації музейної практики та просвітницьких заходів. Заступниця директора з навчально-виховної роботи Хмельницького ліцею №15 О. Бакіна, начальниця Департаменту освіти і науки ХОДА С.Фіярська зазначили про співпрацю з викладачами та студентами ОП у контексті організації навчальних практик у школах міста. О. Бакіна також запрошена (як вчитель-практик) до складу комісії з державної атестації здобувачів освіти та рецензування дипломних робіт (2020-2021 н.р.). Зі спілкування з роботодавцями зрозуміло, що дана ОП є важливою для них, вони мають хороший контакт з викладачами випускової кафедри.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

До аудиторних занять на ОП залучаються професіонали-практики, експерти в галузі шкільної історичної освіти, представники роботодавців. Як приклади такого залучення наводяться факти читання лекцій Т. Крупю <http://www.kgpa.km.ua/node/5549> , О. Степановою <https://cutt.ly/8xTfRzM> , В. Ветровим <https://cutt.ly/BxTfSAQ> , Г. Кенц <https://cutt.ly/6xTfVGd> . Експертна група проаналізувала тематику лекцій та спеціалізацію лекторів і дійшла до висновку, що вони відповідають профілю ОП. Також професіоналами-практиками можна вважати й викладачів ОП, котрі мають педагогічну освіту, досвід роботи у школі, або ж значні наукові напрацювання (про це зазначено в таблиці 2 відомостей про самооцінювання). Під час зустрічі зі стейкхолдерами Г.Кенц та О.Степанова підтвердили свою участь проведенні занять та навели додаткові приклади свого залучення до аудиторних занять за ОП. Експертна група звернула увагу на те, що такі практики все ж носять несистемний характер і не є постійним складником ОП, а вчителі-практики чи інші представники роботодавців не є офіційними працівниками (сумісники чи з погодинною оплатою) ХГПА.

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

Професійний розвиток викладачів ОП здійснюється на основі “Положення про професійний розвиток науково-педагогічних працівників Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії” <https://cutt.ly/GxTQz2b> Документом передбачено різні форми підвищення кваліфікації та стажування, а також механізм їх організації та зарахування. Планові підвищення кваліфікації викладачів ОП здійснюються кожні 5 років. На практиці це заклади-партнери в Україні з якими укладені відповідні угоди про співпрацю, однак географія стажувань ширша за перелік діючих угод на сайті ХГПА <https://cutt.ly/NxTEAiC> . Також викладачі Поліщук О.С. та Поліщук О.В. пройшли стажування у Краківському економічному університеті за програмою «Polish-Ukrainian Project on Pedagogical Training» (2018, 2019 р. р.); О.В.Поліщук пройшов підвищення кваліфікації «Online learning as a non-traditional form of modern education on the example of the MOODLE platform» (м. Люблін, 2020 р.). О.С.Поліщук стажувався у Гданській вищій школі гуманістичній (2019 р.). С.Семенчук та І.Слоновська були учасниками стажування за програмою «Інтернаціоналізація вищої освіти» на базі Університету Collegium Civitas (м. Варшава, 2019-2020 р.). Окрім того професійний розвиток НПП у відомостях про самооцінювання задекларовано у форматі університетських методичних семінарів, нарад, конференцій. При цьому експертна група звертає увагу на відсутність спеціалізованих внутрішніх інституцій, котрі б надавали можливості для розвитку компетенцій (наприклад, мовних) НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Стимулювання розвитку викладацької майстерності у ХГПА здійснюється через систему зобов'язань та заохочень. Відповідно до п. 8.3. «Положення про організацію освітнього процесу в Хмельницькій гуманітарно-педагогічній академії» <https://cutt.ly/VxTO9bf> викладачі зобов'язані підвищувати свій професійний рівень і педагогічну майстерність. Згідно «Положенням про щорічне рейтингове оцінювання роботи науково-педагогічних працівників» рейтинг досягнень викладача повинен враховуватися завідувачами кафедр при розподілі навчального навантаження <https://cutt.ly/JxTRKik>) Також відповідно до даного Положення викладачі з найвищими показниками в роботі стимулюються занесенням на «Дошку пошани», річними надбавками до зарплати, разовими грошовими виплатами. Під час онлайн-зустрічей та внаслідок моніторингу документації ЕГ не виявила підтвердження стимулювання НПП саме на основі рейтингу та функціонування рейтингу як такого. З іншого боку, представники Академії надали приклади стимулювання викладачів ОП поза рейтингуванням. Так, відповідно до наказу Ректора ХГПА від 06.11.2020 викладачі ОП В.Адамський, Ю.Блажевич, Г.Гамрецька, А.Гуменюк, Н.Савчук, О.Свідерська, С.Семенчук були премійовані у розмірі 100% від посадового окладу за сумлінну працю та зразкове виконання службових обов'язків (див. дод. до звіту №4).

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

Кадровий склад викладачів цілком відповідає профілю ОП, усі викладачі мають відповідні наукові ступені та спеціалізацію. ЕГ відзначає якісний зв'язок групи забезпечення ОП зі стейкхолдерами та інтегрованість у місцеву громаду. Позитивною практикою є матеріальні заохочення викладачів ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

Рекомендуємо заохочувати НПП до закордонної академічної мобільності, участі у міжнародних освітніх чи дослідницьких проєктах, оскільки такі активності поодинокі. ЕГ з'ясувала, що наявні практики стимулювання викладачів не спираються на рейтингування, а отже можуть залежати від особистісних факторів (наприклад, лояльності до адміністрації тощо). Вважаємо за доцільне порекомендувати узгодити рейтингування та стимулювання НПП та зробити ці процедури максимально прозорими і публічними. Також ЕГ звернула увагу на відсутність системних ініціатив ЗВО стосовно розвитку власних (внутрішніх) інституцій та ініціатив професійного розвитку викладачів. Рекомендуємо розвивати такі інституції та створювати можливості для професійного розвитку НПП в середині Академії.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Професійна та наукова кваліфікація викладачів цілком достатня для реалізації мети і завдань функціонування ОП. Експертна група констатує відповідність критерію за рівнем В.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Матеріально-технічні та фінансові ресурси відповідають даним зазначеним у звіті про самооцінювання. Представниками ХГПА в онлайн форматі була продемонстрована добра матеріальна база необхідна для викладання та вивчення дисциплін. Оглянуті аудиторії оснащені обладнанням та програмним забезпеченням (мультимедійними дошками, проекторами, різними видами карт, атласами, археологічними матеріалами, науковими виданнями). Здобувачі вищої освіти забезпечені гуртожитком, під час інтерв'ювання вони зазначили, що повністю задоволені умовами проживання в ньому. Всі приміщення ЗВО відремонтовані, знаходяться в задовільному стані. В ЗВО наявні чудовий спортивний комплекс (майданчики під відкритим небом, спортзал, фітнес зал), бібліотека з читальними залами та доступом до наукометричних баз (WoS, Scopus). Сайт бібліотеки дозволяє користуватися співробітникам та здобувачам вищої освіти електронними ресурсами, інституційним репозитарієм. Також, НПП та студентам доступні Ідальня, актовa зала, комп'ютерний клас, музей історії Академії, музей геральдики, медичний пункт, кабінет студентського самоврядування. Під час навчання використовується система

MOODLE, проте не всі дисципліни наповнені навчально-методичними матеріалами, які передбачені положеннями ЗВО. В університеті та гуртожитку НПП та студенти мають вільний доступ до WI-FI. Під час огляду матеріально-технічної бази експертна група переконана в її безпечності та відповідності потребам здобувачів освіти.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти та НПП підтвердили, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до інфраструктури та інформаційних ресурсів. Зокрема у вільному доступі для всіх учасників освітнього процесу є комп'ютерний клас, бібліотека, спортивний комплекс, медичний пункт, актовий зал. В Академії діють безкоштовні наукові гуртки, курси. І НПП і студенти мають вільний доступ до наукометричних баз Web of Science та Scopus.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що забезпечується діяльністю адміністрації, НПП та комплексу підрозділів. У процесі онлайн-огляду матеріально-технічної бази, було підтверджено цей факт. Процес забезпечення безпечності освітнього середовища для життя та здоров'я учасників освітнього процесу організовується згідно з «Санітарним регламентом Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії» (<https://drive.google.com/file/d/1Ny-NUvKE6HOHO-jg411aH8xtpdN7RIz6/view>) та «Положенням про психологічну службу» (https://drive.google.com/file/d/1bXM_ie3VL1aoHxrATeD2SlcKIRBS5FVe/view). Студенти, НПП, представники студентського самоврядування під час зустрічі засвідчили, що в цілому задоволені освітнім середовищем. Вони активно залучаються до його створення. В Академії існує скринька довіри, куди студенти можуть написати все, що їх хвилює. Також, під час інтерв'ювання здобувачі зазначили, що в разі потреби вони можуть на безоплатній основі звернутися до практичного психолога, медичного працівника. Адміністрація закладу відкрита для студентів, будь-які питання, ініціативи, побажання вислуховуються та враховуються. В університеті працює інститут кураторства. Під час зустрічі із адміністративним персоналом та представниками сервісних підрозділів було підтверджено, що зі студентами проводяться інструктажі з техніки безпеки, що фіксуються у відповідних журналах.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Здобувачі вищої освіти підтвердили, що ЗВО забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку. Забезпечення освітньої, організаційної, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки регулюються «Статутом Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії» (https://drive.google.com/file/d/1RMeN-uqZELVfckl3ptKBfaQGvO68P_VQ/view). Адміністрація закладу є відкритою для студентів з будь-яких питань та дбає про комфортні умови проживання, проведення занять, організації медичного догляду, організацію відпочинку. Інформаційна підтримка забезпечується роботою офіційного сайту ХГПА (<http://kgpa.km.ua/node/1881>), де можна знайти посилання на всі необхідні документи. Інформація про організацію навчального процесу, культурні, громадські та інші заходи розміщується на сайті академії, соціальних мережах (<https://www.facebook.com/groups/3369748693102949>). Зокрема, інформування студентів щодо міжнародних грантів, обмінів, стипендій здійснюється відділом міжнародної співпраці ХГПА (<http://kgpa.km.ua/?q=blog/100>). Консультативна та інформаційна підтримка здійснюється студентським самоврядуванням, куратором, викладачами в усному та електронному форматі. Позитивною рисою є те, що в ХГПА розвинутий інститут кураторства (<http://kgpa.km.ua/?q=kurator>). Також, в разі потреби консультації або психологічної допомоги можна звернутися до психолога. Комунікація між учасниками освітнього процесу відбувається через різні соціальні мережі, електронні пошти. У ЗВО функціонує медичний пункт. Всі бажані забезпечуються гуртожитком. Соціальна підтримка здійснюється через профспілкову організацію, студентське самоврядування, виплатами соціальної стипендії або матеріальної допомоги. Студентське самоврядування бере активну участь у підтримці студентів, що було підтверджено в ході зустрічей ЗВО проводить моніторинг задоволеності підтримкою здобувачів вищої освіти (<https://cutt.ly/exL0Tk>).

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

В Академії створено умови для реалізації потреб осіб з особливими потребами. Зокрема головний корпус оснащено сертифікованим пандусом з кнопкою виклику, також, за особою з особливими потребами є можливість закріплення соціального супроводу. На даній спеціальності особи з особливими потребами не навчаються, проте на іншій ОП, така практика в академії вже є. При вступі у ХГПА для осіб з ООП передбачені спеціальні умови вступу, що

регулюються «Правилами прийому до Хмельницької гуманітарно-академії у 2021 році» розділ VIII Спеціальні умови участі в конкурсному відборі на здобуття вищої освіти (<https://drive.google.com/file/d/1zPdQYARYk4hahLIoJwHmpWKOxKxCndneq/view>). Адміністрацією та представники структурних підрозділів зазначили, що розклад для осіб з ООП складається відповідно до їхніх фізичних можливостей, заняття ставляться в аудиторіях на першому поверсі. В разі потреби для таких осіб може бути складено індивідуальний графік навчання, для цього потрібно подати заяву для підписання до деканату. Під час спілкування з фокус-групою адміністративного персоналу та представників сервісних підрозділів було засвідчено, що особам з ООП надається психологічна підтримка психологічною службою ХГПА (<http://kgpa.km.ua/?q=node/91>).

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

Під час спілкування НПП та здобувачі вищої освіти запевняли, що випадків корупційної діяльності, конфліктних ситуацій, сексуальних домагань та ін. в ЗВО не виникало. Запобігання та врегулювання конфліктних ситуацій регламентується «Антикорупційною програмою Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії» (<https://drive.google.com/file/d/0B5IEIqZo57wxbmRnSFVyUSoyLW8/view>), «Положенням про комісію з питань етики та академічної доброчесності» (https://drive.google.com/file/d/1Tjmx_d5Kd5pAPq32745R_7gN-zGNAi_N/view), «Етичним кодексом вчителя» (<https://drive.google.com/file/d/1t8ee3RF-UmsjIVVb8poz8mX9flzojEk/view>), «Положенням про комісію з оцінки корупційних ризиків та моніторингу виконання антикорупційної програми» (<https://drive.google.com/file/d/1Y3g4lkV8jSTNnEuv7VxBG9TdXnvGEyvI/view>). З метою врегулювання конфліктних ситуацій працює психологічна служба, яка проводить психологічні тренінги. В університеті наявні скриньки довіри, працює телефон Гарячої лінії, що розміщений на сайті університету. На сторінці психологічної служби розміщено «Рекомендації щодо профілактики цькувань та зниження впливу булінгу» (https://drive.google.com/file/d/1oZ_Y1v5BO_L-DLnKEOIou1k316e_mf_N/view). Студенти знають алгоритм дій в разі виникнення конфліктної ситуації, про це свідчать результати опитувань здобувачів вищої освіти щодо процедур вирішення конфліктних ситуацій та інформація надана ЕГ під час зустрічі зі студентами. Студентське самоврядування відкрите для спілкування, активно долучається до запобігання конфліктних ситуацій та готове надати допомогу в будь-якому питанні. Зокрема представники ОСС входять до складу Комісії з питань етики та академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічне, фінансове забезпечення є достатнім та сприяє досягненню цілей, завдань, програмних результатів навчання. Забезпечений безоплатний доступ НПП та студентів до необхідних ресурсів та інфраструктури. Наявний потужний механізм консультативної, інформаційної, соціальної, організаційної підтримки. Освітнє середовище є безпечним для всіх учасників освітнього процесу.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Рекомендуємо оптимізувати наповнення навчально-методичним контентом дисциплін у освітньому середовищі Moodle та більш активно використовувати його можливості для організації дистанційного та інтерактивного навчання.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

Зважаючи на те, що ОП загалом відповідає вимогам критерію «Освітнє середовище та матеріальні ресурси», але не має відповідних унікальних практик, ЕГ дійшла до висновку, що ОП відповідає критерію 7 за рівнем В.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У ЗВО процедури розроблення, затвердження, реалізації, закриття, моніторингу та періодичного перегляду ОП регулюються Положенням про освітні програми. Даний документ оприлюднений у відкритому доступі в мережі Інтернет на сайті ЗВО (<https://cutt.ly/5xpzQSG>). Положення в цілому відповідає нормативам функціонування системи освітніх програм. ОП розробляється проектною групою (НПП, фахівці, здобувачі), яка затверджується ректором ЗВО. Група вивчає всі аспекти ринку праці, різні практики, готує проект, який вивішується за місяць до затвердження. Після коригування ОП має бути затверджений кафедрою, факультетом, Вченою радою ЗВО. Реалізація ОП відбувається згідно положення про освітній процес під адмініструванням деканату. Моніторинг робочої програми має здійснювати робоча група (НПП, фахівці, допоміжні служби ЗВО, здобувачі), результатом роботи якої має бути аналітичний звіт згідно критеріїв забезпечення якості освітніх програм. Наявні п'ять груп критеріїв, що охоплюють вимоги до ОП та ПРН, розвиток ОП та вимоги до викладачів які її реалізують, фінансові ресурси ОП, навчальне середовище, сталість якості і ресурсів. Поданий ЕГ аналітичний звіт за 2020 рік відповідає згаданим вимогам частково, та охоплюють задоволеність здобувачів наданими освітніми послугами. Даний факт свідчить необхідність вдосконалення даної процедури. ОП має щорічно оновлюватися у частині всіх компонентів, крім цілей і програмних навчальних результатів. Діючу, затверджену, освітню програму переглядають щонайменше один раз на рік. Підстави для перегляду ОП регламентовані: ініціатива гаранта ОП, групи забезпечення ОП, інших стейкхолдерів; у разі прийняття стандарту вищої освіти; за результатами оцінювання якості ОП; зміни інфраструктурного, кадрового характеру і/або інших ресурсних умов реалізації ОП. Аналіз редакцій навчальних планів за 2017-2020 року та ОП за 2017 роки дозволяє стверджувати, що такі зміни вносилися рішенням випускової кафедри, проте не затверджувалися вченими радами факультету та ЗВО, як це вимагає відповідне положення. Наразі в ОП відбулися зміни такі зміни: вказана нова редакція професійної кваліфікації: «Учитель історії закладу загальної середньої освіти». Причина: Наказ Мінекономіки від 23.12.2020 р. Про затвердження професійного стандарту «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (<https://cutt.ly/xxpyjFt>). Інша зміна: вилучення зі структури ОП блоку дисциплін самостійного вибору навчального закладу. Причина: експертний висновок ГЕР від 04.11.2020 р. щодо можливості акредитації ОП Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти. ЗВО стикається з рядом викликів у процесі запровадження цих процедур: проблема анонімності опитувань та проблема зацікавлення стейкхолдерів у відповідальному проходженні опитувань. Дані виклики планується долати шляхом розширення кола питань співпраці.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Пропозиції здобувачів вищої освіти при розробці та перегляді ОП збираються та враховуються шляхом проведення опитування та анкетування. Здобувачі вищої освіти беруть участь у процедурах внутрішнього забезпечення якості ОП через роботу у проектній групі (Г. Поліщук), засіданнях випускової кафедри та Вченої ради. Представники студентського самоврядування (старости) залучаються до процедури формування груп з вивчення дисциплін вільного вибору студентів та формуванні змісту анкети. Для представників студентського самоврядування у контексті цієї ОП актуальними є питання реалізації права здобувачів на індивідуальну освітню траєкторію. У відповідь ЗВО розпочав вдосконалювати системи обрання вибіркового дисциплін: замість вибору із блоку двох дисциплін, надав можливість обирати їх з переліку всіх кафедр ЗВО. У ЗВО процедура опитувань здобувачів вищої освіти організовується відділом внутрішнього забезпечення якості освіти та випусковою кафедрою при залученні гаранта ОП, представників студентського самоврядування та старост груп. Процес опитувань технологічно організований співпрацею кураторів та старост академгруп, опрацьовується відділом та передається для подальшого аналізу та прийняття рішень гаранту ОП. Результати опитувань опрацьовуються на сайті Академії (<http://kgpa.km.ua/node/5520>). Якщо опитування виявляють проблеми, вони виносяться на засідання кафедри та ухвалюються рішення з їх усунення. Наявні опитування таких проблем не виявили. Здобувачі вищої освіти безпосередньо залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми через участь у засіданнях кафедри (протокол № 2 від 24.09.2018 р.). Як правило, вони критикують певні елементи ОП, а НПП бере до уваги дані зауваження під час перегляду освітньої програми. Органи студентського самоврядування запевнили, що їх пропозиції стосовно будь-яких питань організації освітнього процесу сприймається в ЗВО з належною увагою та є важливим чинником для ухвалення рішень. Як приклад, наводиться реалізоване прохання зменшити кількість звітної документації з практики. Після такого звернення студентського самоврядування кафедра внесла зміни до програми практики, де було скорочено кількість звітної документації.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

ЗВО співпрацює з Департаментом освіти та науки Хмельницької ОДА, Департаментом освіти та науки Хмельницької міської ради, територіальними громадами, Хмельницьким обласним ІППО, Державним історико-культурним заповідником «Межибіж», Державним архівом Хмельницької області, Хмельницьким обласним краєзнавчим музеєм, Музеєм історії міста Хмельницького, міським осередком Національної спілки краєзнавців, учителями ЗСО. Такий вибір обґрунтований прагненням спонукати розвиток дослідницьких умінь. Пропозиції від роботодавців для

перегляду ОП чином збираються шляхом відгуків ЗСО на роботу студентів-практикантів, анкетування існуючих та потенційних роботодавців (<https://cutt.ly/wxacVwD>), участь представників роботодавців у роботі проєктної групи та ліцензуванні ОП. Актуальними для роботодавців є такі проблеми в реалізації ОП: практичний компонент підготовки фахівців та розвиток навичок soft skills. ЗВО знає про дані проблеми, тому на зустрічі з адміністрацією було заповнено, що планується врахувати побажання стейкхолдерів і розширити практичний аспект ОП.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

ОП акредитується вперше. Випускники за ОП відсутні. Проте, зустріч відвідала випусниця ОП “Середня освіта (історія)” другого (магістерського) рівня Жилінська Я.С. і запевнила у високій якості надання освітніх послуг ЗВО, які вона може втілити у практичній діяльності на посаді вчителя історії.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

З метою внутрішнього забезпечення якості освіти ЗВО проводив опитування та бесіди. При цьому було виявлено ряд недоліків: недостатня забезпеченість здобувачів навчальними ресурсами, проблеми методики організації дистанційного навчання, недоліки оприлюднення публічної інформації (зокрема, положення про освітні програми), недоліки організації дотримання політики академічної доброчесності в науковій роботі здобувачів. ЗВО відповів на зані виклики так: запроваджена практика дистанційного навчання із використанням платформ Zoom та MOODLE, поліпшено матеріально-технічну базу (збільшено потужність та площу wi-fi покриття, оновлено парк комп'ютерної техніки із можливостям організації дистанційного навчання), прийнято Положення про освітні програми (протокол № 1 від 29 січня 2020 р.) (<https://cutt.ly/Jxav4Wd>) та си́лабус навчальної дисципліни (протокол № 12 від 23.12.2019 р.) (<https://cutt.ly/GxabyCg>), під час викладацької діяльності НПП почали більше увагу акцентувати на дотримання політики академічної доброчесності. При цьому ЗВО не визначив проблемні складники конкретної ОП, що може свідчити про певні недоліки процедур і процесів внутрішнього забезпечення якості.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Проєктна група ОП врахувала рекомендації ГЕР щодо ОП Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти (експертний висновок галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми від 04.11.2020 р., справа № 0926/АС-20): було вилучено зі структури ОП блок дисциплін самостійного вибору навчального закладу й перенесено професійно орієнтовані дисципліни та дисципліни загальної підготовки до блоку обов'язкових освітніх компонентів, у навчальному плані в частині вибіркового вибору дисциплін додано можливість здобувачам освіти обирати освітні компоненти інших ОП; на веб-сторінці кафедри розміщено анотації дисциплін вільного вибору студентів, що забезпечується кафедрою; урізноманітнено форми залучення здобувачів вищої освіти та органів студентського самоврядування до процедур оновлення ОП; активізовано роботу з метою підвищення рівня інформування здобувачів вищої освіти про можливості й вимог до зарахування результатів навчання, здобутих в інших ЗВО та у неформальній освіті; результати опитування здобувачів освіти та інших стейкхолдерів представлено на сайті академії (<http://kgpa.km.ua/node/5520>); посилено мотивацію наукової активності НПП у фахових виданнях; вивчається досвід національних ЗВО для врахування сучасних тенденцій підготовки кадрів у царині шкільної історичної освіти.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Учасники академічної спільноти беруть участь у забезпеченні якості ОП як розробники си́лабусів і навчальних програм ОК, шляхом подання пропозицій щодо вдосконалення ОП. Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти розміщено на сторінці відділу внутрішнього забезпечення якості (http://kgpa.km.ua/sites/default/files/Polog_1.pdf). Певний аналіз практик можна зробити на основі “Опису внутрішньої системи якості освіти ХГПА” (<https://cutt.ly/Dxab6oE>) та сторінки Відділу внутрішнього забезпечення якості вищої освіти (<http://kgpa.km.ua/node/5889>). Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти має п'ять організаційних рівнів: 1) здобувачі вищої освіти; 2) гаранті, кафедри, робочі групи; 3) декан, деканат, вчена рада факультету, навчально-методичні комісії, консультативні органи роботодавців; 4) робоча група із забезпечення якості, загальноакадемічні підрозділи; 5) ректор, проректори, Вчена рада академії. Відділ внутрішнього забезпечення якості створює умови для функціонування системи забезпечення внутрішньої якості освітньої діяльності, що передбачає: визначення принципів та процедур забезпечення якості; здійснення моніторингу; щорічне оцінювання здобувачів та НПП; спостереження за реалізацією планів підвищення кваліфікації; сприяння

роботи ефективної системи запобігання та виявлення академічного плагіату; розробку рекомендацій щодо покращення якості освітньої діяльності. Проведення ректорського та деканського контролю здійснюється з метою визначення рівня якості викладання навчальних дисциплін; оцінки залишкових знань студентів з навчальних дисциплін з наступним аналізом якості навчання та викладання; отримання інформації про рівень пізнавальної діяльності, самостійності та активності студентів; перевірки якості організації навчального процесу на кафедрах. Відділ педагогічної практики здійснює планування, загальну організацію, контроль та аналіз практики. Для об'єктивного оцінювання результатів спільної діяльності всіх учасників в організації та проведенні педагогічної практики здійснюється моніторинг управління практичною підготовкою. Контроль за якістю наукової роботи здійснює науковий відділ. Державна атестація випускників в академії здійснюється екзаменаційними (кваліфікаційними) комісіями після завершення навчання на певному освітньо-кваліфікаційному рівні або його етапі з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньо-кваліфікаційної підготовки вимогам освітньо-кваліфікаційної характеристики. Моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм здійснюють проєктні групи ОП. ЕГ був наданий Аналітичний звіт ОП та протоколи кафедри, де зафіксовано внесення змін до ОП. ЕГ зауважує, що в анкетуваннях щодо ОП не передбачена участь НПП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО наявні процедури розроблення, затвердження, реалізації, закриття, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Збираються рефлексії здобувачів через проведення опитування та анкетування. ЗВО контактує з роботодавцями. Проєктна група ОП врахувала частину рекомендацій ГЕР щодо ОП Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти (експертний висновок галузевої експертної ради щодо можливості акредитації освітньої програми від 04.11.2020 р., справа № 0926/АС-20). Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти має розподіл повноважень між стейкхолдерами та інституціями ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Положення про освітні програми варто доповнити процедурами, що визначають нормативну базу та дії проєктних груп ОП за відсутності стандартів стандартів вищої освіти, професійних стандартів. Зміни ОП необхідно здійснювати в порядку, визначеному ч.5 ст.10 Закону України «Про вищу освіту») та відповідним Положенням ЗВО. Анкетування здобувачів варто зробити більш конкретними щодо змісту ОП та її освітніх компонентів. Рекомендується НПП проводити зі своїх дисциплін вхідне та вихідне анкетування щодо вихідних та залишкових знань та умінь здобувачів, очікувань від ОК та їх реалізацію, їх пропозицій щодо організації освітнього процесу, розуміння “правил курсу” тощо. Як роботодавців у першу чергу слід сприймати ЗСО та структури, що пов'язані з середньою освітою. При цьому питання анкет варто формулювати більш чітко. Оптимально проводити спільне засідання директорів шкіл, вчителів історії та випускової кафедри щодо узгодження цілей, програмних результатів та компонентів ОП, щодо змісту окремих освітніх компонентів. Внутрішня система забезпечення якості освіти не виявила проблемні складові конкретної ОП, що вимагає ретельно попрацювати над змістом та формою моніторингу якості ОП. Проєктній групі ОП варто врахувати рекомендації експертної групи ОП Середня освіта (Історія) другого (магістерського) рівня вищої освіти: концепцію розвитку педагогічної освіти (<https://cutt.ly/fxpyfSa>). До анкетування щодо ОП варто залучати НПП, що викладають на ній.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

ЕГ, оцінюючи даний критерій, прийшла до висновку про те, що всі підкритерії Критерію 8 характеризуються відповідністю. Зазначені недоліки щодо внесення змін до ОП та оформлення співпраці зі стейкхолдерами компенсуються інформацією про позитивні відповідні практики (отриманою під час зустрічей зі стейкхолдерами). В цілому ОП реалізується в рамках системи ЗВО із забезпечення якості освіти, яка перебуває в позитивній динаміці вдосконалення. Тому вважаємо, що ОП відповідає критерію 8 за рівнем В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої

програми.

На офіційному веб-сайті академії у відкритому доступі розміщено документи, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, а саме «Статут Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії» (https://drive.google.com/file/d/1RMeN-uqZEIVfckl3ptKBfaQGvO68P_VQ/view), «Колективний договір між адміністрацією та трудовим колективом Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії» (<http://kgpa.km.ua/sites/default/files/%20договір%20ХГПА%202015.pdf>), «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://drive.google.com/file/d/oB5IEIqZo57wxZnk5NnBMeGRYSnM/view>), «Проектом правил внутрішнього трудового розпорядку», «Положення про дотримання академічної доброчесності науково-педагогічними працівниками та здобувачами освіти ХГПА» (https://drive.google.com/file/d/1x6avMVJegrsYF45qCwzEbSANmrrLd_eT/view), «Положення про контроль і оцінювання навчальних досягнень студентів» (https://drive.google.com/file/d/1E6mPidmcM_w7VGvtepBK3ZaRuh7HvIAm/view) тощо. Права та обов'язки всі учасників освітнього процесу дотримуються, жодних скарг під час спілкування з фокус-групами не надходило.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

На час роботи експертної групи на сайті академії не було розміщено проекту освітньої програми. У ЗВО ще залишається достатньо часу для його розміщення. На сайті подано інформацію про діючу ОП (https://drive.google.com/drive/folders/1Q6k_rzMXkBuZiTfxUStjWSeCQqhQ4FHP) та надано у-email для коментування освітньо-професійних програм opp.yakistosvitu@gmail.com.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

На офіційному веб-сайті ХГПА представлено інформацію про ОП, силабуси навчальних дисциплін, робочі програми, нормативні документи, іншу інформацію якої достатньо для інформування всіх стейкхолдерів та суспільства (<http://kgpa.km.ua/?q=suspilni>).

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ОП має чіткі та зрозумілі правила і процедури щодо врегулювання прав та обов'язків всіх учасників освітнього процесу. Інформація на сайті щодо ОП, її цілей, програмних результатів викладена в достатньому обсязі та є повною, достовірною, доступною та зрозумілою. Зацікавлені сторони мають можливість вносити зауваження та пропозиції до освітньої програми за допомогою наявної електронної адреси. Необхідна інформація знаходиться у відкритому доступі на сайті Академії.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Єдиним каналом зворотного зв'язку стосовно удосконалення ОП є електронна скринька (одна на всі ОП). Рекомендуємо розширити можливості для обговорення та внесення пропозицій стейкхолдерами щодо удосконалення ОП, а також для оприлюднення таких пропозицій.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

Освітня діяльність та функціонування ОП здійснюється прозоро та публічно, у відповідності до даного критерію, унікальні практики за критерієм відсутні, що відповідає рівню В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напрямові досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проектах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проектах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

дані відсутні

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	B
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	не застосовується

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Документ	Назва файла	Хеш файла
Додаток	Додаток_3.pdf	qU1W8gook1cPMYr3TSj3+tMHiFW6GNHqvlgbOJpeEO8=
Додаток	Додаток_1.pdf	tTisPuoN7b+J4Z9KwlFdOXoPISh+fEnZhKuNkCOHHtc=

Додаток	<i>Додаток_2.pdf</i>	jLjekQuavYvhZlZDfoS6+yKGUWsDF43Tr+W/Asd7E nU=
Додаток	<i>Додаток_4.pdf</i>	gZ/YKMv6zZiVJFnR52kaEF+YOrYw1fUYBLY5yF8ao No=

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Сердюк Ігор Олександрович

Члени експертної групи

Желіба Олександр Володимирович

Хилевич Марія Анатоліївна